

گردآوری: شاد.دات.کام

مقدمه

مطالبی که زیر این عنوان خواهد آمد، برگرفته از دنیای مجازی است. مقوله‌های انتخاب شده در اکثر موارد قرابت‌هایی با مضامین مندرج در «رازی» - بهداشت و تندرستی - دارد. در مواردی هم شاید مستقیماً این همگونی و نزدیکی مشاهده نشود اما به هر حال، مطالب انتخاب شده به گونه‌ای بوده‌اند که دلمان خواسته با آوردن آن روی صفحات کاغذی «رازی» فرصت مطالعه‌شان را برای شما فراهم کنیم، همین.

دامپزشکی فقط به سلامت گوشت و فرآورده‌های دامی محدود می‌شود، با خواندن این مطلب در خواهید یافت که دامپزشکی چه نقش تأثیرگذار و ارزنده‌ای در برهه‌های مختلف زمانی ایفا کرده و می‌کند. ۱۴ مهرماه روز دامپزشکی را در حالی برگزار می‌کنیم که امسال، سال جهانی دامپزشکی از سوی سازمان بهداشت جهانی، سازمان خواربار جهانی و سازمان بهداشت دام نامگذاری شده است. «دامپزشکی برای غذا، دامپزشکی برای سلامت

■ سرطان و اختلال گوارشی از عوارض باقی ماندن آنتی‌بیوتیک‌ها در فرآورده‌های دامی است.

روز ملی دامپزشکی، مصادف با ۱۴ مهرماه فرصت مناسبی برای ارج نهادن به خدمات افرادی است که تمام طول سال دغدغه بهداشت و مواد غذایی، بالابردن کیفیت هرچه بیشتر این مواد و حفظ سلامت مردم را دارند. اگر تا کنون فکر می‌کردید که حیطه کار

نقش مؤثری ایفا کند و خطرات ناشی از این پدیده را کاهش دهد.

تغییرات آب و هوایی، خشکسالی‌ها، تبیین شرایط زیستی پرورش دام و طیور و حیوانات تولید کننده غذای انسان و نیاز به چالش با شرایط جدید و احتمال وقوع بیماری‌هایی که همراه با خشکسالی‌ها رخ می‌دهد، نیاز به مداخله دامپزشکی را ضروری می‌سازد. یکی دیگر از مسایل مهم مدیریت داخلی پسماندهای دامی است که می‌تواند باعث از بین رفتن لایه ازن و گرم شدن زمین شود. تبدیل این پسماندها به کودهای ارگانیک به نفع کشاورزی و کاهش مصرف و بقای مواد شیمیایی در محصولات کشاورزی نیز در حیطه وظایف دامپزشکی می‌گنجد.

همراه با بروز قحطی و خشکسالی که دامپزشکی به تولید پروتئین بیشتر سوق داده می‌شود، در جوامع پیشرفته بیماری‌های غیرواگیر ناشی از پیروی از الگوی نادرست تغذیه رواج یافته که مهم‌ترین تبعات آن چاقی، دیابت و فشار خون است.

دامپزشکی در این حیطه با تولید محصولات غنی‌شده مثل شیر، تخم مرغ و گوشت غنی‌شده توانسته است عوامل تغذیه‌ای مؤثر در کاهش بار بیماری‌ها را وارد رژیم غذایی مردم کند. دکتر تعالی با اشاره به این که کنترل فرآورده‌های خام دامی برای پاک‌سازی محصولات از باقی مانده مواد شیمیایی و دارویی و دستکاری‌های ژنتیکی یکی دیگر از مهم‌ترین وظایف دامپزشکی است، اظهار می‌دارد: با دستکاری ژنتیکی امکان تولید بیشتر پروتئین و با افزودن مواد شیمیایی و آنتی‌بیوتیک و کودها امکان افزایش تولید فرآورده‌های دامی

و دامپزشکی برای حیات کره زمین «شعار امسال است و تأکید آن بر نقش فزاینده دامپزشکی در دنیای امروز به منظور تأمین سلامت انسان، تولید غذای سالم و ایمن و ایجاد امنیت غذایی بشر است. دکتر علیرضا تعالی دامپزشک و کارشناس نظارت بر بهداشت عمومی اداره کل دامپزشکی خراسان رضوی در گفت و گو با خراسان با بیان این مقدمه تصریح می‌کند: در گذشته مردم تصور می‌کردند که حیطه وظایف دامپزشکی فقط به درمان آلام محدود می‌شود اما نگاه جهان امروز به دامپزشکی متحول شده است.

نگرانی جامعه جهانی از بروز بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوان، مثل آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان، آنفلوآنزای خوکی، سارس و خطری که متوجه پروتئین‌های حیوانی به عنوان یکی از منابع مهم غذایی انسان است، بروز بیماری‌های نوپدید و بازپدید، بروز مقاومت‌های دارویی با منشاء به وجود آمده در جمعیت دامی، ایجاد هزینه‌های سنگین در زمینه سلامت اجتماعی و خسارات ناشی از بروز این مقاومت‌ها، ظهور بیوتروریسم در سطح جهان و استفاده از میکروبیوم‌های مشترک بین انسان و دام برای آلوده کردن جمعیت انسانی به یک بیماری خاص، برخی از مهم‌ترین زمینه‌های مهم فعالیت دامپزشکی است که جلوگیری، کنترل و مبارزه با دسته بزرگی از این مشکلات را بر عهده دارد. هم‌چنین به هنگام وقوع فجایع انسانی مثل سونامی، زلزله انتشار مواد رادیواکتیو نیز ممکن است جمعیت دامی منطقه آسیب ببیند و احتمال بروز آلودگی و بیماری‌ها در منابع آبی و غذایی وجود داشته باشد که در این زمینه دامپزشکی می‌تواند

وجود دارد که دامپزشکی وظیفه کاهش عوارض باقی مانده‌های دارویی و کنترل آن‌ها را به عهده دارد.

به این ترتیب رو به روز بر حیطه وظایف دامپزشکی افزوده می‌شود و علاوه بر کنترل بیماری‌های دام و بیماری‌های مشترک و مبارزه با این بیماری‌ها، در ارتقای افزایش کیفیت فرآورده‌های دامی و سلامت انسان به طور مستقیم نقش ایفا می‌کند.

■ اهمیت مصرف مرغ گوشتی بدون آنتی‌بیوتیک

مرغ گوشتی یکی از پرمصرف‌ترین غذاها در سفره مردم ایران است. طبیعی است که با توجه به حجم تولید و مصرف این محصولات در کشور، سازمان دامپزشکی تلاش کند گوشت بهتر و با کیفیت‌تر در اختیار مصرف‌کنندگان قرار دهد.

یکی از این اقدامات تولید مرغ گوشتی بدون مصرف آنتی‌بیوتیک است که از دو سال قبل در استان خراسان آغاز شده و قرار است توسعه یابد. وی با اشاره به این که برای تولید بیشتر این محصولات که سالم‌تر است، به اطلاع رسانی نیاز داریم، تأکید می‌کند: تا زمانی که مصرف‌کننده از برتری این محصولات اطلاع نداشته باشد، افزایش تولید ثمری نخواهد داشت. بنابراین امیدواریم مردم خواهان مصرف این نوع محصولات باشند تا تولید بیشتر شود. دکتر عطارباشی، رئیس اداره نظارت بر بهداشت عمومی دامپزشکی خراسان با اشاره به عواقب مصرف بی‌رویه آنتی‌بیوتیک‌ها در پرورش حیوانات مولد غذای انسان و خطرات باقی‌مانده‌های

آنتی‌بیوتیکی بیش از حد مجاز در فرآورده‌های دامی، ایجاد مقاومت نسبت به آنتی‌بیوتیک‌ها و هزینه‌های سنگین اقتصادی حاصل از این مقاومت را به عنوان پیامدهای اصلی مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها یاد می‌کند و توضیح می‌دهد: باید این نکته را متذکر شد که برای مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها در حیوانات قوانینی وجود دارد. مصرف برخی از انواع آنتی‌بیوتیک‌ها در حیوانات مولد غذای انسان غیر مجاز و حد مجاز باقی مانده آنتی‌بیوتیک‌ها در فرآورده‌های دامی مثل شیر، گوشت، تخم‌مرغ و ... تعیین و زمان پرهیز تعریف شده است. پس از قطع مصرف دارو و طی شدن زمان پرهیز از غلظت آنتی‌بیوتیک در بدن دام کاسته می‌شود و به حد مجاز می‌رسد.

اما خطراتی که بقایای آنتی‌بیوتیک در مواد غذایی سلامت انسان را تهدید می‌کند، متفاوت است. سرطان زایی، ایجاد اختلال در رشد بافت‌ها برجا گذاشتن عوارض سوء روی جنین، بروز ناهنجاری در کودکان در حال رشد، ابتلا به اختلال سوء جذب و اختلال در رشد به علت اثر سوء روی باکتری‌های طبیعی دستگاه گوارش از مهم‌ترین عوارضی است که سلامت انسان را تهدید می‌کند. از سوی دیگر، مقاومت آنتی‌بیوتیکی در جمعیت حیوانات مولد غذای انسان به طور مستقیم سلامت انسان را در معرض تهدید قرار می‌دهد زیرا طبق تحقیقات بیشترین عوامل مقاومت به آنتی‌بیوتیک، در پرورش مرغ گوشتی که بیشترین مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها را دارد، گزارش می‌شود و این فرآورده‌های دامی می‌تواند عامل مقاومت به آنتی‌بیوتیک‌ها را به جمعیت انسانی انتقال

در مقایسه با مرغ جوان با وزن ۱,۸۰۰ کیلوگرم است. در واقع خریدار مرغ سنگین پرچرب به جای گوشت چربی خریداری کرده است. با توجه به این که تولید این محصول هم اکنون هزینه بیشتری نسبت به مرغ معمولی دارد، وی اظهار امیدواری می‌کند که با گسترش تولید، هزینه‌های آن کاهش یابد و قیمت این محصول کم شود.

■ آنتی بیوتیک‌های مشوق رشد

اثر مفید بعضی از آنتی بیوتیک‌ها در تشویق رشد و تولید حیوانات باعث شده نوع جدیدی از آنتی بیوتیک‌ها تحت عنوان آنتی بیوتیک‌های مشوق رشد تولید شود. دکتر جعفر عطاری‌باشی رئیس اداره نظارت بر بهداشت عمومی دامپزشکی خراسان رضوی با اشاره به این مطلب به خراسان می‌افزاید: آنتی بیوتیک‌های درمانی در یک دوره چند روزه مورد استفاده قرار می‌گیرد و آنتی بیوتیک‌های مشوق در یک دوره طولانی به صورت دائمی به خوراک دام اضافه می‌شود.

وی گفت: اندک اندک مصرف آنتی بیوتیک‌های مشوق رشد چنان افزایش یافت که از تعداد آنتی بیوتیک‌های انسانی فراتر رفت. چنان که آمارها در اروپا و آمریکا این موضوع را تأیید می‌کند و همزمان مشخص شد که این دسته از آنتی بیوتیک‌ها بیش از نوع درمانی آن مصرف شده و خطر حضور دائمی آن‌ها در غذا جدی است.

دهد. این مقام‌ها در جمعیت حیوانی و انسانی صدمه‌زننده است.

در جمعیت حیوانی دام در مقابل بیماری‌های عفونی خلع سلاح می‌شود و استفاده بیشتر از آنتی بیوتیک‌ها و مقاومت مجدد میکروب‌ها باعث ایجاد چرخه معیوب و ایجاد مقاومت‌های جدید و باقی مانده‌های غیرمجاز دارویی می‌شود. در جمعیت انسانی نیز از یک سو موجب افزایش مرگ و میر در اثر عفونت‌های پایدار و از سوی دیگر باعث بالارفتن هزینه‌های ملی سلامت اجتماعی می‌شود. زیرا مقاومت دارویی طی ۲ سال در جمعیت بروز می‌کند در حالی که بیش از ۵ سال طول می‌کشد تا آنتی بیوتیک جدیدی اختراع شود و مراحل دشوار آزمایش‌ها را طی کند.

وی با بیان این که به دلایل ذکر شده و به منظور جلوگیری از مقاومت‌های دارویی که دلیلی شرعی، اخلاقی و انسانی است، تولید فرآورده‌های بدون مصرف آنتی بیوتیک در دستور کار ما قرار دارد و مصرف آن به نفع مصرف‌کننده است. ویژگی اساسی این فرآورده‌ها این است که فاقد هر گونه بقایای آنتی بیوتیکی است. این مرغ حاصل پرورش کوتاه مدت ۴۵ روزه است و به دلیل جوان بودن گوشت آن تردتر و مقدار چربی آن کمتر از مرغ معمولی است.

مرغ مسن، سنگین و چرب با وزن بالای ۲ کیلوگرم دارای نسبت چربی به گوشت بیشتری

